

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.384.2026
Warszawa, 20 sierpnia 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr **18806** Pani Posłanki Danuty Jazłowieckiej w sprawie *mechanizmów zapewniających bezpieczeństwo obrotu prawnego w projektowanym systemie wspieranego podejmowania decyzji*.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że potrzeba likwidacji instytucji ubezwłasnowolnia jest zjawiskiem obiektywnym, wynikającym nie tylko ze zmieniających się warunków społecznych i kulturowych, zwłaszcza dotyczących postrzegania osób z niepełnosprawnością, ale także zobowiązań krajowych i międzynarodowych. W zakresie prawa międzynarodowego należy zwrócić uwagę w szczególności na Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku w dniu 13 grudnia 2006 r.¹ Art. 12 ust. 3 Konwencji ONZ nakłada na państwa-strony obowiązek podjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do wsparcia, którego mogą potrzebować przy korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych². Przyjęty przez Radę Ministrów projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji realizuje także standard obowiązujący w regionalnym systemie

¹ Dz.U. z 2012 r. poz. 1169, dalej jako: „Konwencja ONZ”

² W polskiej wersji językowej Konwencji ONZ dokonano błędnego tłumaczenia sformułowania *legal capacity* jako *zdolności prawnej*, podczas gdy obejmuje ono zarówno zdolność prawną, jak i zdolność do czynności prawnych, patrz: uzasadnienie do projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, str. 2.

ochrony praw człowieka Rady Europy. Po pierwsze, projektowane przepisy uwzględniają orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w szczególności w sprawach *Shtukaturov przeciwko Rosji*³, *Lashin przeciwko Rosji*⁴, *X i Y przeciwko Chorwacji*⁵, *Alajos Kiss przeciwko Węgrom*⁶, *Kędzior przeciwko Polsce*⁷ oraz *Stanev przeciwko Bułgarii*⁸.

Z przytoczonych orzeczeń wynika jednoznacznie, że ubezwłasnowolnienie, które ma w istocie charakter blankietowy, pozbawiając w sposób automatyczny osobę ubezwłasnowolnioną autonomii decyzyjnej zarówno w sferze prawa cywilnego, jak również prawa rodzinnego, prawa wyborczego oraz prawa administracyjnego, przy jednoczesnym braku możliwości weryfikacji zasadności dalszego ubezwłasnowolnienia na wniosek osoby ubezwłasnowolnionej, jest niezgodne z europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzoną w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r.^{9,10} Dodatkowo należy wskazać, że zastąpienie instytucji ubezwłasnowolniania modelem wspieranego podejmowania decyzji realizuje krajową *Strategię na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030*¹¹ oraz wpisuje się w założenia *Krajowego Programu Działań wobec Chorób Ostępniennych, polityki publicznej do roku 2030*¹².

Ministerstwo Sprawiedliwości, projektując ustawę o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji¹³, współpracowało z przedstawicielami nauki, środowiskiem medycznym, jak i organizacjami pozarządowymi reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami. Opracowane rozwiązania uwzględniają zarówno konieczność zabezpieczenia osób z niepełnosprawnościami, osób im najbliższych jak i realizację

³ Wyrok z 27 czerwca 2008 r., skarga nr 44009/05

⁴ Wyrok z 22 stycznia 2013 r., skarga nr 33117/02

⁵ Wyrok z 3 listopada 2011 r., skarga nr 5193/09

⁶ Wyrok z 10 maja 2010 r., skarga nr 38832/06

⁷ Wyrok z 16 października 2012 r., skarga nr 45026/07

⁸ Wyrok z 17 stycznia 2012 r., skarga nr 36760/06

⁹ Dz.U. 1993 Nr 61, poz. 284 ze zm.

¹⁰ Uzasadnienie do projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, str. 3

¹¹ Załącznik do uchwały nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu *Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030* (M. P. z 2021 r. poz. 218)

¹² Załącznik do uchwały nr 173 Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2025 r. w sprawie „Krajowego Programu Działań wobec Chorób Ostępniennych, polityki publicznej do roku 2030” (M. P. z 2025 r. poz. 1276)

¹³ Dalej jako: „projekt albo projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji”

standardu ochrony praw człowieka, wynikającą z powołanego wcześniej stanu prawnego i dorobku judykatury. Projektodawca miał także na uwadze konieczność zabezpieczenia pewności obrotu prawnego i porządku publicznego.

Należy podkreślić, że celem *projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji* jest zastąpienie instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji. Z uwagi na powyższe – zgodnie z projektowaną regulacją – pełną zdolność do czynności prawnych posiadać będzie każda osoba pełnoletnia. Zdolność ta nie będzie mogła zostać ograniczona ani odebrana na skutek jakiegokolwiek zdarzenia prawnego, w tym orzeczenia sądu. Przedmiotowy projekt przewiduje przy tym następujące instrumenty wspieranego podejmowania decyzji:

- **asystenta prawnego** – działającego na podstawie umowy o asystę prawną, zawieranej pomiędzy osobą wspieraną a asystentem. Wsparcie asystenta prawnego obejmuje wyłącznie działania faktyczne, pomagające samodzielnie dokonywać czynności prawne przez osobę wspieraną;
- **kuratora wspierającego** – działającego analogicznie jak asystent prawny, jednakże ustanawianego przez sąd na wniosek osoby potrzebującej takiego wsparcia bądź z urzędu za zgodą osoby potrzebującej tego rodzaju wsparcia;
- **kuratora reprezentującego** – działającego wyłącznie na podstawie orzeczenia sądu i w granicach wskazanych w tym orzeczeniu. Kurator reprezentujący może być uprawniony do wyrażania zgody na dokonywanie czynności prawnych przez osobę wspieraną lub dokonywania czynności prawnych w imieniu osoby wspieranej;
- **pełnomocnika rejestrowanego** – działającego na podstawie nowego typu pełnomocnictwa, udzielanego na przyszłość, na wypadek niemożności samodzielnego kierowania swoim postępowaniem, ze względu na stan zdrowia¹⁴.

W kontekście opisanej w interpelacji problematyki, przy udzielaniu odpowiedzi na objętą nią zapytania, należy odnieść się bardziej szczegółowo do przewidzianej w przedmiotowym projekcie instytucji kuratora reprezentującego oraz pełnomocnika

¹⁴ Więcej informacji o proponowanych w *rządowym projekcie ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji* rozwiązaniach, w tym zmianach wynikowych - zob. projekt oraz uzasadnienie - nr druku 2645 - <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=2645>

rejestrowanego, bowiem asysta prawna oraz kuratela wspierająca dotyczą wyłącznie faktycznego wsparcia w prowadzeniu przez osobę wspieraną jej własnych spraw.

Ad 1

Odnosząc się do powyższego pytania, w stosunku do projektowanej instytucji kuratora reprezentującego, należy zwrócić uwagę na poniższe kwestie. Zgodnie z projektowanym¹⁵ art. 16 § 1-2 k.c.¹⁶ „dla osoby pełnoletniej potrzebującej wsparcia w zakresie, w jakim nie jest w stanie postrzegać lub oceniać rzeczywistości albo samodzielnie kierować swoim postępowaniem, sąd ustanawia kuratora reprezentującego, jeżeli jest to konieczne dla ochrony jej praw lub interesów. Kurator reprezentujący może być ustanowiony do załatwienia konkretnej sprawy, prowadzenia spraw określonego rodzaju, a nawet prowadzenia wszelkich spraw”.

Stosownie natomiast do treści art. 19 przedmiotowego projektu ustawy:

„1. W postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego sąd określa zakres i rodzaj spraw, przy których prowadzeniu czynności mogą być dokonywane:

1) przez kuratora w imieniu osoby wspieranej lub

2) przez osobę wspieraną za zgodą kuratora.

2. Jeżeli osoba wspierana, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dokona samodzielnie czynności prawnej, kurator może potwierdzić tę czynność, o ile wynika to z zakresu jego działania określonego przez sąd. Przepis art. 18 Kodeksu cywilnego stosuje się.

3. Sąd może postanowić, że osoba wspierana dokonuje samodzielnie czynności prawnych polegających na zaciągnięciu zobowiązania lub rozporządzeniu mieniem o wartości nieprzekraczającej określonej przez sąd kwoty.”.

W konsekwencji projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji przewiduje¹⁷ zmianę art. 18 § 1 k.c., który otrzymuje brzmienie:

¹⁵ Art. 28 pkt 3 projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji

¹⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 795, dalej jako: „k.c.”

¹⁷ Art. 28 pkt 5-8 projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji

„Ważność umowy zawartej bez wymaganej zgody przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych albo osobę, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, zależy od jej potwierdzenia przez przedstawiciela ustawowego albo tego kuratora, o ile wynika to z zakresu jego działania określonego przez sąd.”. Ponadto w art. 18 k.c. przewidziano dodanie § 21 w brzmieniu:

„§ 21. Osoba, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, może sama potwierdzić umowę po uchyleniu orzeczenia w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego bądź po upływie okresu, na jaki został ustanowiony, bądź po zmianie orzeczenia o sposobie jej reprezentacji, w zakresie którego mieściła się potwierdzana umowa.”. Natomiast zgodnie z projektowaną regulacją § 3 w art. 18 k.c. otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Druga strona umowy nie może powoływać się na brak zgody przedstawiciela ustawowego bądź kuratora reprezentującego. Może jednak wyznaczyć mu odpowiedni termin do potwierdzenia umowy i staje się wolna po bezskutecznym upływie tego terminu.”.

Ponadto w Kodeksie cywilnym przewidziano m.in. zmiany w art. 19 poprzez oznaczenie dotychczasowej treści jako § 1 i dodanie § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Jeżeli osoba, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, sama dokonała jednostronnej czynności prawnej, a czynność ta wynika z zakresu działania kuratora reprezentującego określonego przez sąd, czynność jest nieważna.”.

Ponadto projekt przewiduje dodanie do k.c. art. 191 w brzmieniu *„czynność prawna dokonana przez przedstawiciela ustawowego albo kuratora reprezentującego bez wymaganego zezwolenia sądu jest nieważna”*, jak również zmianę art. 20 k.c., który otrzymuje brzmienie *„osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych albo osoba, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, może bez zgody przedstawiciela ustawowego albo kuratora reprezentującego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego”*.

Natomiast w stosunku do pełnomocnika rejestrowanego należy zauważyć, że zgodnie z projektowanym art. 109¹⁰ § 1 k.c. *„osoba pełnoletnia, dla której nie ustanowiono*

kuratora reprezentującego, może udzielić pełnomocnictwa na wypadek, gdyby w przyszłości ze względu na stan zdrowia nie była w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem (pełnomocnictwo rejestrowane)”. Stosownie do treści proponowanego art. 109¹⁰ § 2-3 k.c. „pełnomocnictwo rejestrowane obejmuje umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo odmowy zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych, a także do reprezentowania mocodawcy we wszystkich postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi. Pełnomocnictwo rejestrowane nie obejmuje umocowania do głosowania w wyborach w imieniu mocodawcy. Pełnomocnictwa rejestrowanego nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich”. Zgodnie natomiast z projektowanym art. 109¹⁰ § 4-5 k.c. „oświadczenie mocodawcy jest składane osobiście w formie aktu notarialnego i podlega wpisowi w Rejestrze Pełnomocnictw, o którym mowa w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001, z 2025 r. poz. 479, 1669, 1793 oraz z 2026 r. poz. 26, 176 i 370). Powstanie umocowania pełnomocnika rejestrowanego następuje z chwilą wpisu przez notariusza protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego w Rejestrze Pełnomocnictw dokonywanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie”¹⁸.

Należy wyjaśnić, że zarówno kurator reprezentujący, jak również umocowany pełnomocnik rejestrowany, są instrumentami wspieranego podejmowania decyzji, adresowanymi do osób o podobnych potrzebach, mającymi na celu umożliwienie osobom pełnoletnim korzystanie ze zdolności do czynności prawnych w sposób zgodny z ich wolą, potrzebami, interesami. W przypadku kuratora reprezentującego osoba, dla której został on ustanowiony, nie będzie mogła samodzielnie skutecznie dokonywać czynności prawnych, w zakresie działania tego kuratora określonego przez sąd, bowiem w takiej sytuacji skuteczność umowy samodzielnie zawartej przez osobę wspieraną zależeć będzie od jej potwierdzenia przez kuratora, zaś jednostronna czynność prawna dokonana przez

¹⁸ Szczegółowe regulacje dotyczące pełnomocnictwa rejestrowanego zob. projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, w szczególności art. 28 pkt 14 projektu (proponowane art. 10910 - 10918 k.c.) oraz art. 47 pkt 8 projektu (proponowane art. 95zm – art. 95zt ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 614, dalej jako: „ustawa – Prawo o notariacie”).

osobę wspieraną będzie nieważna. Natomiast z istoty pełnomocnictwa wynika, że umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie może wykluczyć samodzielnego działania mocodawcy. Mając jednak na względzie przesłankę powstania umocowania takiego pełnomocnika, nie wydaje się, by mocodawca miał faktyczną możliwość podejmowania czynności. Ewentualnie dokonane czynności prawne mogłyby podlegać ocenie z punktu widzenia art. 82 k.c.

Odnosząc się do wpływu projektowanych rozwiązań na bezpieczeństwo obrotu prawnego, należy podkreślić, że kwestie te były rozważane w toku prac nad przedmiotowym projektem. Objęty regulacją sposób zabezpieczenia pewności obrotu prawnego i porządku publicznego zasadniczo nie odbiega od tego wynikającego z aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Obecnie fakt ubezwłasnowolnienia zarówno całkowitego, jak i częściowego, nie podlega rejestracji. W odniesieniu do osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, które nie mają zdolności do czynności prawnych, należy wskazać na treść art. 14 § 1-2 k.c. – zgodnie z którym *czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna. Jednakże, gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych*. Natomiast w stosunku do osób ubezwłasnowolnionych częściowo, które mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, należy zwrócić uwagę na treść art. 17 k.c., zgodnie z którym *z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego*. Stosownie natomiast do treści art. 18 § 1-3 k.c. *ważność umowy, która została zawarta przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego, zależy od potwierdzenia umowy przez tego przedstawiciela. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych. Strona, która zawarła umowę z osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych, nie może powoływać się na brak zgody jej*

przedstawiciela ustawowego. Może jednak wyznaczyć temu przedstawicielowi odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu. Stosownie do treści art. 19 k.c., jeżeli osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych dokonała sama jednostronnej czynności prawnej, do której ustawa wymaga zgody przedstawiciela ustawowego, czynność jest nieważna. W myśl art. 20-22 k.c. osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego rozporządzać swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów inaczej postanowi. Jeżeli przedstawiciel ustawowy osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych oddał jej określone przedmioty majątkowe do swobodnego użytku, osoba ta uzyskuje pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które tych przedmiotów dotyczą. Wyjątek stanowią czynności prawne, do których dokonania nie wystarcza według ustawy zgoda przedstawiciela ustawowego.

Podsumowując należy wskazać, że w przypadku projektowanej instytucji pełnomocnictwa rejestrowanego – nowego typu pełnomocnictwa – nie ulegają zmianie skutki dokonywania czynności prawnych przez mocodawcę, w imieniu którego może działać pełnomocnik. Dodatkowo – w tym przypadku – należy podkreślić funkcję projektowanego Rejestru Pełnomocnictw, który w myśl projektowanego art. 95zm § 2 ustawy – Prawo o notariacie będzie „rejestrem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703 oraz z 2026 r. poz. 160), który służy do rejestracji danych dotyczących pełnomocnictwa rejestrowanego oraz zdarzeń, które dotyczą umocowania pełnomocnika rejestrowanego”¹⁹. Natomiast w odniesieniu do proponowanej instytucji kurateli reprezentującej należy zauważyć, że w przypadku zawarcia przez osobę, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, umowy wchodzącej w zakres działania jej kuratora, skuteczność tej czynności prawnej każdorazowo będzie uzależniona od zgody

¹⁹ Szczegółowe regulacje dot. projektowanego Rejestru Pełnomocnictw zob. art. 47 pkt 8 projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, przewidującego zmiany w ustawie – Prawo o notariacie

kuratora, która może być także wyrażona następczo. Natomiast jeżeli osoba, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, sama dokona jednostronnej czynności prawnej, wynikającej z zakresu działania kuratora reprezentującego określonego przez sąd, czynność ta będzie nieważna.

Podkreślenia wymaga, że przepisy, które znoszą instytucję ubezwłasnowolnienia, nie mogą być w praktyce bardziej restrykcyjne – w odniesieniu do możliwości działania przez osobę wspieraną – od regulacji obecnie obowiązujących w stosunku do osób ubezwłasnowolnionych.

Ad 2

Projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji nie przewiduje utworzenia rejestru/innego mechanizmu rejestracji oraz weryfikacji osób wspieranych (korzystających z instrumentów wspieranego podejmowania decyzji). Jak już wskazano powyżej, asysta prawna oraz kuratela wspierająca dotyczą wsparcia o charakterze faktycznym, a więc nie mają znaczenia dla skuteczności czynności prawnych dokonywanych w obrocie prawnym przez osoby wspierane. Natomiast wprowadzenie rejestru osób wspieranych przez kuratora reprezentującego (podobnie jak uprzednio rejestr osób ubezwłasnowolnionych) budzi poważne wątpliwości konstytucyjne i jest rażąco sprzeczne z konwencyjnym standardem ochrony praw osób z niepełnosprawnościami. W toku procesu legislacyjnego rozważana była kwestia rejestracji środków ochrony osób dorosłych, w tym kuratorów reprezentujących. Rejestr taki służyłby jednak weryfikacji umocowania kuratora. W pierwszej kolejności należy wskazać, że zbudowanie nowego rejestru (środków ochrony osób dorosłych) wymagałoby dużych nakładów finansowych. Ponadto funkcjonowanie takiego rejestru w obrocie prawnym generowałoby także stałe koszty związane z jego obsługą. Nadmienić w tym miejscu należy, że w toku prac nad rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania środków oraz współpracy w kwestiach dotyczących ochrony osób dorosłych COM(2023), jedną z opracowywanych kwestii pozostawała problematyka rejestrów środków ochrony osób dorosłych. Ostatecznie jednak wykreślono cały rozdział dotyczący przedmiotowej kwestii.

Należy podkreślić, że problematyka rejestrów środków ochrony osób dorosłych jest złożona. Po pierwsze rejestry takie zawierałyby dane wrażliwe, podlegające prawnej ochronie na gruncie przepisów krajowych, jak i wspólnotowych. Po wtóre, powstanie rejestru mogłoby być uznane za stygmatyzujące i dyskryminujące. Wyważenia wymagałby zatem słuszny interes jednostki (poszanowanie życia prywatnego i ochrona danych wrażliwych, jak np. stan zdrowia) w kontekście ochrony bezpieczeństwa obrotu prawnego. Co istotne, w aktualnym stanie prawnym brak jest takiego rejestru, w odniesieniu do osób ubezwłasnowolnionych. Z tych przyczyn w projekcie ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji uznano za wystarczające legitymowanie się w obrocie prawnym przez kuratora reprezentującego odpisem prawomocnego postanowienia wskazującego zakres jego działania, natomiast przez umocowanego pełnomocnika rejestrowanego – wypisem protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego. Wymaga jednak podkreślenia, że projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji przewiduje regulacje dotyczące działań kuratora reprezentującego/umocowanego pełnomocnika rejestrowanego, w tym przykładowo wymóg uzyskania zezwolenia sądu na dokonanie określonych czynności²⁰.

Jak już wspomniano w odpowiedzi na pytanie nr 1 - projektowana regulacja przewiduje natomiast wprowadzenie Rejestru Pełnomocnictw²¹, prowadzonego przez Krajową Radę Notarialną, który ma jednak służyć *do rejestracji danych dotyczących pełnomocnictwa rejestrowanego oraz zdarzeń, które dotyczą umocowania pełnomocnika rejestrowanego*. Powyższe oznacza, że rejestracji podlegać będzie przede wszystkim sam fakt udzielenia pełnomocnictwa, z uwagi na szczególną jego doniosłość, jak również następnych zdarzeń, które będą miały wpływ na możliwość działania pełnomocnika. Podkreślić jednak należy, że – zgodnie z projektem ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji – udzielenie pełnomocnictwa rejestrowanego (na przyszłość) ma charakter dobrowolny oraz obejmuje ono każdorazowo stały, ustawowy zakres umocowania (kwestie skutków

²⁰ Zob. projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, w szczególności art. 20 oraz projektowany art. 191 k.c. i proponowany art. 10912 k.c. (art. 28 pkt 7 i pkt 14 projektu)

²¹ Szczegółowe regulacje dot. projektowanego Rejestru Pełnomocnictw zob. art. 47 pkt 8 projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, przewidującego zmiany w ustawie – Prawo o notariacie.

udzielenia pełnomocnictwa rejestrowanego szerzej opisano w odpowiedzi na pytanie nr 1). Opisane różnice między instytucją pełnomocnictwa rejestrowanego oraz kuratelą reprezentującą przemawiają za wprowadzeniem rejestru tego rodzaju pełnomocnictw, ale nie uzasadniają ustanowienia mechanizmu rejestracji/weryfikacji osób, które mają ustanowionego kuratora reprezentującego.

Ad 3-4

Projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 czerwca 2026 r., co formalnie zakończyło rządowy etap prac nad projektem. Aktualnie projekt pozostaje procedowany w Sejmie. W związku z tym Ministerstwo Sprawiedliwości obecnie nie prowadzi prac mających na celu uzupełnienie przedmiotowego projektu.

Ad 5

W toku prac nad przedmiotowym projektem poddano analizie wpływ projektowanych rozwiązań na wykonywanie obowiązków zawodowych przez notariuszy, banki, instytucje finansowe, sądy prowadzące księgi wieczyste oraz inne podmioty zobowiązane do zachowania szczególnej staranności przy dokonywaniu czynności prawnych.

Zarządzeniem nr 243 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. powołano Zespół do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji²².

Do zadań Zespołu należało:

- 1) opracowanie propozycji rozwiązań normatywnych służących zastąpieniu instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji;*
- 2) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących zagadnień objętych zakresem prac Zespołu;*
- 3) wykonywanie innych zadań zleconych przez Prezesa Rady Ministrów dotyczących zagadnień związanych z zastąpieniem instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji.*

²² M. P. z 2023 r. poz. 650, ze zm.

Członkami Zespołu byli przedstawiciele Ministra Sprawiedliwości, Ministra Finansów, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Zdrowia, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Ministra do spraw Równości i Rzecznika Praw Pacjenta. Ponadto udział w pracach Zespołu brali także jako eksperci przedstawiciele Naczelnej Izby Lekarskiej, notariuszy, akademicy z Uniwersytetu Warszawskiego oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Projekt był również poddany konsultacjom publicznym, w których brali także udział przedstawiciele sektora bankowego, instytucji finansowych, notariatu i sądownictwa.

Przebieg rządowego procesu legislacyjnego, w tym konsultacji publicznych i opiniowania był publikowany na stronie Rządowego Centrum Legislacji:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12392502>.

W zakładce konsultacje publiczne dostępne jest zestawienie wszystkich zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem się do nich projektodawcy.

Ad 6

Jak wskazano w odpowiedzi na pytanie nr 2 projekt nie przewiduje mechanizmów weryfikacyjnych w stosunku do osób wspieranych/rejestru osób korzystających z instrumentów wspieranego podejmowania decyzji, a zatem pogłębione analizy w zakresie objętym zapytaniem nie były przeprowadzane.

Natomiast w stosunku do – opisanego powyżej – Rejestru Pełnomocnictw kwestie dotyczące ochrony danych osobowych były poddane analizie, a odniesienie do nich zawiera Ocena Skutków Regulacji przedmiotowego projektu, w której m.in. wskazano, że: *„założeniem projektowanej regulacji jest powszechny charakter Rejestru Pełnomocnictw. Każdy kto zna numer PESEL mocodawcy będzie miał dostęp do informacji udostępnianych w Rejestrze Pełnomocnictw – na zasadach ogólnych – przewidzianych w projektowanym art. 95zr § 1-2, z zachowaniem zasady minimalizacji danych wynikających z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Z zakresu informacji udostępnianych z Rejestru*

Pełnomocnictw wyłączono informacje dotyczące przyczyn z powodu których umocowanie nie powstało albo wygasło, o których mowa w art. 95zp pkt 8, ze względu na charakter tych informacji. Dostęp do tych informacji nie jest niezbędny dla osób trzecich do potwierdzenia umocowania pełnomocnika za pośrednictwem Rejestru. Dostęp do pełnego zakresu informacji z Rejestru Pełnomocnictw będzie natomiast posiadał sąd, celem umożliwienia weryfikacji informacji stanowiących przesłanki do niepowstania/wygaśnięcia umocowania”²³.

Ad 7-8

Ministerstwo Sprawiedliwości nie planuje dalszych analiz lub konsultacji, objętych zapytaniem, bowiem projekt został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 czerwca 2026 r., co formalnie zakończyło rządowy etap prac nad projektem. Aktualnie projekt pozostaje procedowany w Sejmie. Konsultacje publiczne oraz opiniowanie, w tym z udziałem przedstawicieli środowisk notarialnych, sektora bankowego, sądów oraz innych uczestników obrotu prawnego, zostały przeprowadzone na etapie rządowego procesu legislacyjnego.

Niezależnie od powyższego uprzejmie wskazuję, że Ministerstwo Sprawiedliwości jest gotowe do podjęcia współpracy nad projektem, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi na tym etapie prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

²³ OSR projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji/2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt/Prawo o notariacie